

Venäjä

Venäjän teollisuustuotannon kasvu kiihtyi huhtikuussa. Vuoden alkukuukausien hitaamman kasvun jälkeen teollisuustuotannon vuosikasvu kiihtyi huhtikuussa 4,6 prosenttiin. Tammi-huhtikuussa teollisuustuotanto kasvoi 2,8 % vuodentakaisesta.

Kaivannaisteollisuuden kasvu on hieman hidastunut viime vuoden loppupuolen huippulukemista, mutta vuosikasvu on alkuvuodenkin ajan ollut liki 5 %. Raakaöljyn ja maakaasun tuotanto kasvoi tammi-huhtikuussa noin 3,5 %.

Jalostusteollisuudessa tuotannon kasvu kiihtyi huhtikuussa, mutta tammi-huhtikuun vuosikasvu (2,2 %) oli silti alle puolet kaivannaisteollisuuden vauhdista. Kehitys on alkuvuonna ollut hyvin heikkoa kone- ja laitteollisuudessa, minkä on arveltu johtuvan merkittävien valtion hankintojen supistumisesta. Sen sijaan pääosin kulutustavaroita tuottavan teollisuuden, mm. elintarvike- ja lääketeollisuuden, nopea kasvu jatkui.

Nimellispalkkojen nousuvauhti on alkuvuonna hidastunut. Tammi-huhtikuussa palkat olivat 6,6 % korkeammalla kuin vuotta aiemmin. Reaalipalkkojen vuosikasvu oli alkuvuonna 1,4 %. Reaalisten käytettävissä olevien rahatulujen supistuminen sen sijaan jatkui.

Venäjän ja ulkomaiden suorien sijoitusten maarakenne elää. Suorien sijoitusten virrat ovat etenkin Venäjälle suuntautuvien sijoitusten osalta supistuneet entisestään viime vuosina. Muiden EU-maiden kuin Kyproksen rooli sijoitusten välittömänä lähtö- tai kohdemaana on noussut. Suurten EU-talouksien osuus on kuitenkin suhteellisen pieni.

Suorien sijoitusten maatieoista on muistettava, että venäläiset sijoittajat ohjaavat suuria määriä heidän kannaltaan mukaviin maihin tekemistään suorista sijoituksista takaisin Venäjälle suorina sijoituksina. Myös ulkomaisten yritysten suoria sijoituksia Venäjälle menee muiden maiden kautta.

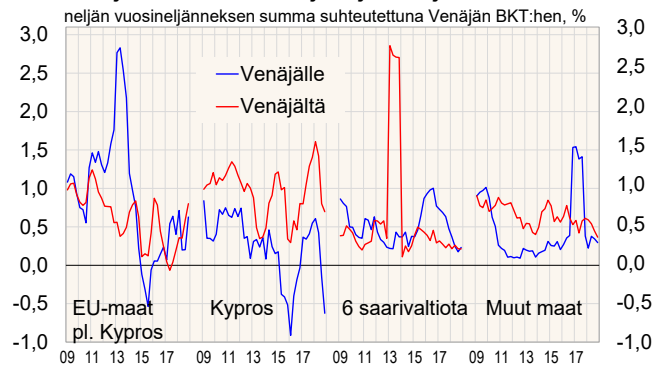
Muiden EU-maiden kuin Kyproksen osalta suoria sijoituksia on viime vuosina virrannut Venäjälle enimmäkseen Isosta-Britanniasta ja Luxemburgista sekä Venäjältä etenkin Itävaltaan ja myös Isoon-Britanniaan. Sen sijaan venäläisiä suoria sijoituksia on poistunut Hollannista merkittäviä määriä. Suorien sijoitusten virta Venäjältä Kyprokselle on pysynyt merkittävänä, ja Kypros on edelleen ylivoimaisesti suurin kohdema. Sitä vastoin Kyprokselta aiemmin tehtyjä suoria sijoituksia Venäjälle on muutamana viime vuonna purettu varsin paljon.

Kyproksen tapaan myös muutamat muut pienet saarivaltiot ovat olleet huomattavassa asemassa Venäjältä tehtyjen suorien sijoitusten kohdemaana. Venäjän ja niiden väliset suorien sijoitusten virrat ovat kaiken kaikkiaan vähentyneet selvästi viime vuosina, mutta Bahamaarten, Jersey, Brittiläisten Neitsytsaarten ja Bermudan roolit ovat silti säilyneet kohtalaisina. Gibraltarin sekä Saint Kitts ja Nevis'in suosio on jäänyt tämän vuosikymmenen alkuvuosiin.

Muiden maiden rooli suorien sijoitusten lähtö- tai kohdemaana on pysynyt tasaisempana. Niistä keskeisiä ovat Singapore ja Sveitsi. Esimerkiksi Yhdysvaltojen, Japanin ja Kiinan osuudet ovat paljon pienempiä.

Pari kertaa suorien sijoitusten virrat ovat tällä vuosikymmenellä hypähtäneet hyvin jyrkästi, mikä johtuu lähinnä valtion öljyjätti Rosneftiin liittyvistä omistusjärjestelyistä.

Suorien sijoitusten virta Venäjälle ja Venäjältä 2009–2018

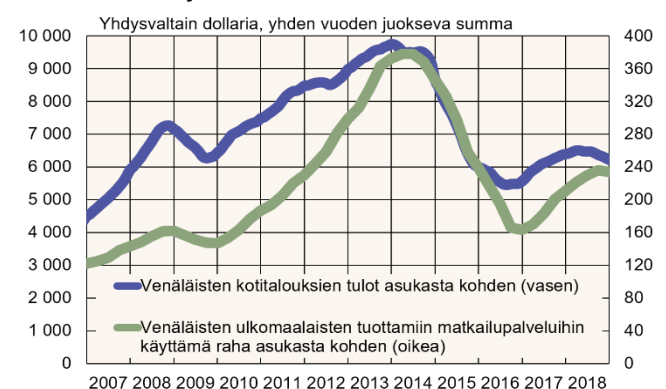
Lähteet: Venäjän keskuspankki ja Rosstat.

Venäjän matkailupalvelukauppa kasvoi viime vuonna. Venäjän keskuspankin mukaan venäläiset käyttivät vuonna 2018 ulkomaisiin matkailupalveluihin 34 miljardin dollarin verran, eli 9 % enemmän kuin vuonna 2017.

Yksittäisistä maista eniten matkailupalveluita venäläisille myivät Turkki, Saksa, Espanja, Thaimaa ja Italia. Venäläisten ulkomaanmatkailu riippuu paljon kotimaassa ansaittujen tulojen ostovoimasta. Vuosina 2014–2016 ruplan arvo romahti öljyn hinnan mukana, mutta on sittemmin pysynyt melko vakana. Nimellispalkkojen kasvun myötä venäläisen palkansaajan ulkomainen ostovoima on siten taas hieman palautunut.

Ulkomaalaiset käyttivät venäläisten tuottamiin matkailupalveluihin viime vuonna 12 miljardin dollarin verran, eli 27 % enemmän kuin vuonna 2017. Venäjällä viime kesänä järjestetyt jalkapallon maailmanmestaruuskisat kasvattivat matkailupalvelumyyntiä huomattavasti.

Venäläisten tulot ja ulkomaanmatkailumenot

Lähteet: Rosstat ja Venäjän keskuspankki.

Kiina

Viranomaiset ovat ottaneet haltuunsa ongelmiin ajatun kiinalaisen liikepankin. Pääasiassa Sisä-Mongolian maakunnassa toimiva Baoshang-pankki ajautui ylitsepääsemättömiin vaikeuksiin. Kiinan pankki- ja vakuutus-sääntelykomissio (CBIRC) on yhdessä keskuspankin kanssa ottanut sen vuodeksi haltuunsa 24.5. alkaen. Operaation tarkoituksena on ilmoitettu tallettajien ja muiden asiakkaiden etujen turvaaminen.

Pankin päivittäiset toiminnot on siirretty valtio-omistuksen China Construction Bankin hoidettaviksi, ja keskuspankki on ilmoittanut tarjoavansa likviditeettiä ongelmpankille. Baoshang ei ole julkaissut varsinaista vuositilinpäätöstä vuoden 2016 tilinpäätöksen jälkeen.

Liian suuret luottoriskit, liian nopea kasvu ja riippuvuus pankkien välisistä lainoista ovat aiheuttaneet Baoshang-pankin ongelmat. Pankin vakavaraisuus on ollut heikompi kuin sen useimmilla kilpailijoilla, ja vakavaraisuus on heikentynyt jo vuosia. Viimeisimpien saatavilla olevien lukujen valossa pankin kannattavuus pysyi kuitenkin hyvänä, mutta luottokannan laadun heikkeneminen ei välttämättä näy tilinpäätöksen mukaisessa voitossa. Järjestämättömien saamisten osuus kaikista saamisista oli kasvanut, mutta pankin mukaan osuus oli maltillinen, alle 2 % vuoden 2016 lopulla.

Baoshang on kasvanut voimakkaasti. Vuosina 2013–2017 sen taseen loppusumma yli kaksinkertaistui ja lainat yleisölle lähes kolminkertaistuivat. Pankkiin tehdyt talletukset eivät ole riittäneet rahoittamaan kasvua. Baoshang on ollut erittäin riippuvainen muilta pankeilta saamistaan lainoista. Velat muille pankeille lähes nelinkertaistuivat vuosina 2013–2017.

Baoshang ei kokonsa puolesta ole systeemisesti merkittävä. Se lukeutuu kuitenkin Kiinan 50. suurimman pankin joukkoon. Työntekijöitä sillä on noin 8 000. Sen taseen loppusumma on ollut vain noin pari prosenttia suurimman pankin ICBC:n taseesta. Tapauksella voi kuitenkin olla laajempaa merkitystä, sillä se voi heikentää yleisön luottamusta pieniin, alueellisiin pankkeihin. Pankkijärjestelmä on suurelta osin valtion omistuksessa, mutta Baoshangilla on ollut lähinnä yksityisiä osakkeenomistajia.

Kiinassa on muutamia muitakin pienehköjä pankkeja, joiden kehitys viime vuosina on ollut melko samantapainen. Useimmiten niillä on kuitenkin parempi vakavaraisuus, eivätkä ne ole kasvaneet yhtä nopeasti kuin Baoshang.

CBIRC:n mukaan maassa toimii yhteensä noin 4 000 pankkia. Viiden suuren liikepankin osuus pankkisektorin yhteenlasketusta taseen loppusummasta on noin 40 %. Osakepankkeja on 12 ja niiden osuus sektorista on noin 20 %. Kaupunkipankkeja on noin 130 (osuus sektorista reilu 10 %) ja poliittikkapankkeja kolme (osuus sektorista 10 %). Muiden pankkien, lähinnä erityyppisten maaseutupankkien ja postipankin, osuus pankkisektorista on 20 %. Viime vuosina pienet ja keskisuuret pankit ovat kasvattaneet taseitaan nopeasti.

Kiinan rahapolitiikka ei ole kuluvana vuonna ollut erityisen keveää. Pankkien varantovaatimuksia on tänä vuonna laskettu, mutta muiden instrumenttinsa avulla keskuspankki on nettomääräisesti vähentänyt likviditeettiä. Kiinan rahapolitiikkaa toteutetaan monien instrumenttien kautta, jolloin politiikan viritystä on arvioitava näiden toimien yhteisvaikutuksena.

Varantovaatimusta (RRR) laskettiin tammikuussa kahdessa erässä, jonka likviditeettivaikutuksen arvioitiin olevan noin 1 500 mrd. juania. Lisäksi toukokuussa ilmoitetun noin tuhannelle maaseutupankille kohdennetun varantovaatimuksen laskun (toteutetaan kolmessa erässä 15.5.–15.7.) arvioidaan vapauttavan pankkien varantoja 280 mrd. juania.

Avomarkkinaoperaatioiden (OMO) nettovaikutuksena likviditeetti on kuluvana vuonna (28.5. mennessä) vähentynyt 610 mrd. juanilla. Lisäksi keskuspankki on myöntänyt liikepankeille tänä vuonna uutta MLF-rahoitusta (400 mrd. juania) selvästi vähemmän kuin sitä on eräännyt (1 730 mrd. juania).

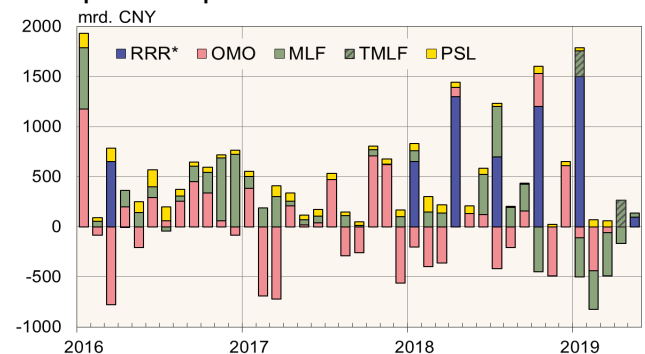
Vuoden alusta lähtien keskuspankki on käyttänyt uutta TMLF-lainainstrumenttia (targeted medium-term lending facility), jonka kautta pankit voivat saada hieman halvempaa rahoitusta lainanantoon pienyrityksille. TMLF-lainoja on myönnetty tammi- ja huhtikuussa yhteensä 520 mrd. juania.

Rahapolitiikkatoimien yhteenlaskettu likviditeettivaikutus on siis tammi-toukokuussa ollut melko maltillinen (arviolta noin 200 mrd. juania, 30 mrd. USD), kun viime vuoden vastaavaan aikaan se oli selvästi elyvämpi (arviolta 1 600 mrd. juania, 240 mrd. USD). Nämä lukemat eivät sisällä keskuspankin maan kolmelle poliittikkapankeille antamaa PSL-lainoitusta.

Keskuspankkilainauksen korot on pidetty tänä vuonna muuttumattomina. Esimerkiksi vuoden mittaisen MLF-lainan korko on 3,3 % (TMLF-lainoille 3,15 %) ja avomarkkinaoperaatioissa käytetyn 7 päivän käänteisrepolainan korko 2,55 %. Myös muut keskuspankin määrittämät korot on pidetty muuttumattomina ja pääjohtaja Yi Gangin mukaan pankki voisi olla vihdoin luopumassa lainojen viitekorkojen julkaisusta. Nimelisesti liikepankkien korkohinnoittelu vapautettiin jo 2015.

Keskuspankkirahoituksen väheneminen voi olla seurausta liikepankkien vähentyneestä rahoituksen kysynnästä. Varovainen linja rahapolitiikan keventämiseen voi liittyä myös juanin kasvaneisiin heikkenemispaineisiin kauppasodan kiristytessä.

Keskuspankin rahapolitiikkatoimien netto-likviditeettivaikutus

* Arvio perustuen keskuspankin ilmoituksiin (ei huomioi pankkikohtaisia muutoksia)

Lähteet: Kiinan keskuspankki, CEIC ja BOFIT.